

Ringkøbing-Skjern Kommune

Miljørapport

MILJØRAPPORT TIL FORSLAG TIL SPILDEVANDSPLAN 2019-2027 FOR
RINGKØBING SKJERN-KOMMUNE

Ringkøbing-Skjern Kommune

Miljørapport

**MILJØRAPPORT TIL FORSLAG TIL SPILDEVANDSPLAN 2019-2027 FOR
RINGKØBING SKJERN-KOMMUNE**

Rekvirent	Ringkøbing Skjern Kommune Smed Sørensens Vej 1 6950 Ringkøbing
Rådgiver	Orbicon A/S Jens Juuls Vej 16 8260 Viby J
Projektnummer	1321800024
Projektleder	Henrik Skovgaard
Udarbejdet af	Henrik Skovgaard
Kvalitetssikring	Peter Poulsen
Revisionsnr.	0.4
Udgivet	21-12-2018

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. IKKE-TEKNISK RESUMÉ	5
1.1. Afgrænsning af miljøvurderingen	5
1.2. Miljøvurderingstemaer	5
1.2.1 Overfladevand	5
1.2.2 Biologisk mangfoldighed	6
1.2.3 Sundhed	7
1.3. Afværgeforanstaltninger	7
1.4. Overvågning.....	7
2. INDLEDNING TIL MILJØRAPPORTEN.....	8
2.1. Forslag til spildevandsplan 2019-2027	8
2.2. Hvorfor miljøvurdering?	8
2.3. Spildevandsplanens formål og indhold	8
2.3.1 Renseanlæg	9
2.3.2 Overløb og regnvandsudløb	10
2.3.1 Spildevandsrensning i det åbne land	11
2.3.2 Sommerhusområder.....	11
3. METODEBESKRIVELSE OG VALG AF VURDERINGSTEMAER	13
3.1. Valg af alternativer	13
3.2. Vurderingstemaer	13
3.2.1 Resultat af afgrænsningen	14
4. LOV- OG PLANGRUNDLAG	16
4.1. Miljøvurderingsloven	16
4.2. Kommuneplan 2017-2029	16
4.2.1 Kloak og renseanlæg	16
4.3. Spildevandsplan 2010-2020 (gældende).....	17
4.4. Vandområdeplan 2015-2021 for vandområdedistrikt I, Jylland og Fyn	19
4.5. Habitatbekendtgørelsen og Natura 2000-planer 2016-2021	19
5. MILJØVURDERING.....	20

5.1.	Overfladevand (vandløb, søer og fjorde/kystvande).....	20
5.1.1	Eksisterende forhold.....	20
5.1.2	Planforslaget.....	22
5.1.2.1.	Renseanlæg	22
5.1.2.2.	Regnbetingede udledninger og spredt bebyggelse.....	25
5.1.2.3.	Sommerhuse på Holmsland Klit	25
5.1.3	0-alternativet.....	25
5.1.4	Afværgeforanstaltninger	25
5.1.5	Overvågning	25
5.1.6	Manglende oplysninger og viden.....	26
5.2.	Biologisk mangfoldighed (flora og fauna)	26
5.2.1	Metode.....	26
5.2.2	Eksisterende forhold.....	26
5.2.2.1.	Natura 2000 områder	26
5.2.2.2.	Bilag IV arter	27
5.2.3	Planforslaget.....	27
5.2.4	0-alternativet.....	28
5.2.1	Afværgeforanstaltninger	28
5.2.2	Overvågning	28
5.2.3	Manglende oplysninger og viden.....	29
5.3.	Sundhed.....	29
5.3.1	Metode.....	29
5.3.2	Eksisterende forhold.....	29
5.3.3	Planforslaget.....	29
5.3.4	0-alternativet.....	30
5.3.5	Afværgeforanstaltninger	30
5.3.6	Overvågning	30
5.3.7	Manglende oplysninger og viden.....	30
6.	KUMULATIVE FORHOLD.....	31
7.	OVERVÅGNINGSPROGRAM.....	31
8.	KILDER.....	31

1. IKKE-TEKNISK RESUMÉ

Dette resumé Skjern Kommune opsummerer den samlede miljørapport til forslag til Spildevandsplan 2019-2027 for Ringkøbing-Skjern Kommune.

Planforslagene vurderes at være i overensstemmelse med gældende lovgivning og planlægning, herunder kommuneplan, habitatbekendtgørelse og klimatilpasningsplan.

1.1. Afgrænsning af miljøvurderingen

Gennemgangen af samtlige miljøparametre (screening og afgrænsning) har resulteret i, at følgende miljøparametre er udvalgt til nærmere vurdering og dermed behandles i miljørapporten:

- Overfladevand
- Biologisk mangfoldighed
- Sundhed

1.2. Miljøvurderingstemaer

1.2.1 Overfladevand

Forslag til Spildevandsplan 2019-2027 vil medføre en centralisering af rensningen af spildevand på 4 renseanlæg i Ringkøbing-Skjern Kommune; Videbæk, Ringkøbing, Tarm og Hvide Sande renseanlæg. Hoven Renseanlæg var oprindeligt planlagt bevareret, men Ringkøbing-Skjern Forsyning A/S har valgt at nedlægge renseanlægget i den endelige Spildevandsplan 2019-2027. Hoven Renseanlæg samt de øvrige eksisterende 8 renseanlæg nedlægges i perioden 2019-2024. Det indebærer, at spildevandet skal transporteres i ledninger fra de mindre renseanlæg til et af de fire store renseanlæg. Centraliseringen sker som følge af en mere omkostningseffektiv spildevandsrensning på få store anlæg.

Centraliseringen vil medføre, at udledningen af organisk stof og næringsstofferne kvælstof og fosfor i det rensede spildevand reduceres til Stadil Fjord og de vandløb, der i dag modtager spildevand fra de 8 renseanlæg, som planlægges nedlagt. Udledningen til Ringkøbing Fjord vil være uændret eller med en mulighed for reduktion, hvis der fortsat kan opnås en bedre rensegrad på Ringkøbing og Tarm Renseanlæg end de renseanlæg, der nedlægges. Udledningen af spildevand til Ringkøbing Fjord udgør dog under 0,5 % og 2 % af de samlede tilførsler af henholdsvis kvælstof og fosfor til fjorden.

Udover centraliseringen af renseanlæggene vil planforslaget have en positiv effekt på udledningen af organisk stof og næringsstoffer til vandmiljøet som følge af tiltag overfor overløbsbygværker samt etablering af regnvandsbassiner. Flere af disse tiltag er dog allerede gennemført. Overløbsbygværkerne resulterer i periodevis udledning af dårligt rensede spildevand. Regnvandsbassiner tilbageholder organisk stof og næringsstoffer til værdier, der ikke vil medføre forringelser i vandløb, søer og kystvande. Også den gradvise indsats overfor spildevandsudledninger fra spredt bebyggelse vil få positive effekter på især vandløb og søer og bidrage til opfyldelse af målsætningerne i Vandområdeplan 2015-2021.

I forslag til Spildevandsplan 2019-2027 gennemføres der i planperioden kloakering af ca. 1.900 sommerhuse. De ca. 1.900 sommerhuse har i dag nedsivning af spildevand, men på grund af en høj grundvandsstand fungerer nedsivningsanlæggene ikke optimalt, og der kan ske et tab af næringsstoffer til Ringkøbing Fjord. Det er beregnet, at kloakering af de ca. 1.900 sommerhuse vil medføre en reduktion på ca. 1,25 ton fosfor årligt til Ringkøbing Fjord samt en ikke nærmere bestemt mængde kvælstof. Det vil bidrage til en bedre miljøtilstand i fjorden.

I 0-alternativet (hvis planforslaget ikke vedtages) vil den eksisterende spildevandsplan videreføres, og der vil ikke ske en centralisering af spildevandsrensningen i fuldt omfang. Endvidere vil der fortsat være miljøproblemer ved udledning fra overløbsbygværker til målsatte vandløb, ligesom tab af næringsstoffer fra sommerhusområder ved Holmsland Klit til Ringkøbing Fjord vil fortsætte eller måske stige som følge af flere overnatninger i sommerhusene. 0-alternativet vil således ikke medføre ligeså store forbedringer for vandmiljøet som i forslag til Spildevandsplan 2019-2027.

1.2.2 Biologisk mangfoldighed

Ringkøbing Fjord, Stadil Fjord og dele af Skjern Å er udpeget som internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000 områder), hvor der skal tages særlige hensyn til naturen. Der må således ikke planlægges for projekter, der kan skade arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for de enkelte Natura 2000 områder. Spildevandsplan 2019-2027 vil ikke kunne påvirke terrestriske naturtyper, der er på udpegningsgrundlaget, men potentielt kan der ske ændringer i udledninger af næringsstoffer til Stadil Fjord og Ringkøbing Fjord.

Udledningen af organisk stof fra renseanlæggene til Skjern Å vurderes at være så ubetydelige i forhold til vandføringen i Skjern Å, at det ikke er relevant at behandle eventuelle ændringer af udledningen. Tilførslen af fosfor til Stadil Fjord vil falde. Det vil medføre en konsolidering af den gode økologiske tilstand i fjorden og en fortsat stor udbredelse af vandplaner med et stort artsantal. Ringkøbing Fjords miljøtilstand vil blive marginalt forbedret som følge af planforslaget, men vil ikke i sig selv medføre målopfyldelse i hverken Vandområdeplan 2015-2021 eller Natura 2000 planen for selve fjorden.

Forslaget til Spildevandsplan 2019-2027 vurderes ikke at kunne skade yngle- eller rastområder for bilag IV-arter, da centraliseringen af spildevandsrensningen ikke medfører indgreb i disse arters levesteder. De nye spildevandsledninger, der skal muliggøre pumpning af spildevand fra de nedlagte anlæg kan potentielt gennemskære levesteder for disse arter. Det er ikke muligt at vurdere omfanget og indvirkningerne, før en egentlig detailprojektering er gennemført og de nødvendige tilladelser og vilkår er meddelt. Herunder vil der indgå de nødvendige hensyn til bilag IV-arter. Det bør også sikres, at regnvandsbassiner ikke placeres i områder (f.eks. eksisterende vandhuller), som er levesteder for padder. Hvis projekterne kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 vil de nødvendige hensyn til bilag IV-arter skulle tages i den forbindelse.

Det vurderes, at forslag til Spildevandsplan 2019-2027 ikke indeholder planlægning af tiltag, der vil kunne påvirke et Natura 2000 område væsentligt eller skade yngle- og rastemråder for Bilag IV-arter. Der er derfor ikke behov for at udarbejde en fuld Natura 2000 konsekvensvurdering.

1.2.3 Sundhed

Spildevand er potentielt sundhedsskadelig for mennesker på grund af akut risiko for bakteriel smitte ved kontakt. Der er forskrifter for adgang og hygiejne på alle kommunens renselanlæg, og disse betragtes ikke i sig selv som en sundhedsrisiko. Selve rensningen er så god, at udledningen til recipient ikke giver anledning til hygiejniske problemer i nedstrøms recipienter. Den største indvirkning på befolkningens sundhed opstår ved udledning af mere eller mindre dårligt rensset spildevand fra ejendomme uden for kloakeret område og fælleskloakerede områder med periodisk overløb af opspædet spildevand. Det kan give anledning til forekomst af bakterier som e.coli og enterokokker i vandmiljøet og badevandsområder.

Det vurderes, at centraliseringen af renselanlæg ikke vil have nogen væsentlig indvirkning på befolkningens sundhed. At adskille regnvand og spildevand i fælleskloakerede områder, forny afløbssystemet, hvor der er utætte eller for små ledninger, samt etablere regnvandsbassiner, er hver især vigtige bidrag til at nedsætte risikoen for, at der udledes urensset spildevand til vandløb, søer og fjorde/kystvande i Ringkøbing-Skjern Kommune.

Kloakeringen af ca. 1900 sommerhuse på Holmsland Klit og i Halby samt forbedret rensning/nedsivning på ejendomme i det åbne land vil mindske udledningen af spildevand til recipienterne og dermed forbedre vandkvaliteten og sundheden for befolkningen.

1.3. Afværgeforanstaltninger

Der vurderes ikke at være behov for afværgeforanstaltninger i relation til miljøvurderingen af overfladevand, biologisk mangfoldighed eller sundhed.

1.4. Overvågning

Miljø- og naturtilstanden i vandløb, søer, fjorde og Natura 2000 områder overvåges i det statslige overvågningsprogram. Overvågningen af badevandsområder foretages af Ringkøbing-Skjern Kommune og sikrer, at der advares eller nedlægges badeforbud, hvis grænseværdier for f.eks. forekomst af sundhedsskadelige bakterier overskrides. Der vurderes ikke at være behov for yderligere overvågning i relation til miljøvurderingen af overfladevand, biologisk mangfoldighed eller sundhed.

2. INDLEDNING TIL MILJØRAPPORTEN

Denne miljørapport er udarbejdet i henhold til Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)¹.

Loven har til formål at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau og bidrage til integrationen af miljøhensyn under udarbejdelsen og vedtagelsen af planer og programmer og ved tilladelse til projekter. Loven sigter mod at fremme en bæredygtig udvikling ved, at der gennemføres en miljøvurdering af planer, programmer og projekter, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

2.1. Forslag til spildevandsplan 2019-2027

Byrådet i Ringkøbing-Skjern Kommune skal i henhold til Miljøbeskyttelseslovens § 32 udarbejde en plan for bortskaffelse af spildevand i Ringkøbing-Skjern Kommune, som er beskrevet i forslag til Spildevandsplan 2019-2027.

I planen gør Byrådet rede for status og planer på spildevandsområdet. Status opgørelserne beskriver tilstanden ultimo 2018, og planbeskrivelsen dækker årene frem til og med 2027. Spildevandsplanen erstatter Spildevandsplan 2010 – 2020 med tilhørende tillæg, som kan ses på [Spildevandsplan 2010-2020 og tillæg](#).

Ringkøbing-Skjern Kommune og Ringkøbing-Skjern Forsyning A/S mødes mindst én gang årligt for at drøfte kommende opgaver. Samtidig undersøges det om opgaverne giver behov for opdatering af spildevandsplanen, da Ringkøbing-Skjern Forsyning A/S alene må gennemføre projekter, som er i overensstemmelse med spildevandsplanen.

2.2. Hvorfor miljøvurdering?

Forslag til Spildevandsplan 2019-2027 er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, stk. 11c (rensningsanlæg) og stk. 10j (anlæg af vandledninger over større afstande). Ringkøbing-Skjern Kommune har vurderet, at planforslagene er omfattet af obligatorisk miljøvurderingspligt, jf. miljøvurderingslovens § 8, stk. 1. Begrundelsen er, at spildevandsplanen udarbejdes inden for vandforvaltning, fysisk planlægning og arealanvendelse og fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser. Desuden kan planforslaget forventes at få en væsentlig indvirkning på især vandmiljøet samt en mulig påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000 områder), jf. miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, pkt. 1.

2.3. Spildevandsplanens formål og indhold

Dette afsnit er en summarisk gennemgang af formålet og indholdet i forslag til Spildevandsplan 2019-2027. For en nærmere gennemgang henvises til planforslaget og de tilhørende bilag.

Forslag til Spildevandsplan 2019-2027 for Ringkøbing-Skjern Kommunes skal håndtere påvirkningen fra spildevand, så udledninger ikke er til hinder for, at recipienternes

¹ LBK nr.1225 af 25/10/2018 Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

(vandløb, sø, eller kystområde, der modtager spildevand eller regnvand fra kloakken) økologiske tilstand kan opfyldes, jf. Bekendtgørelse om miljømål². Der gives som udgangspunkt ikke tilladelse til forøgelse af spildevand til vandområder, hvis den økologiske tilstand i forvejen ikke er opfyldt eller ikke vil kunne opfyldes fremover som følge af udledninger fra renseanlæg, regnbetingede udledninger eller spredt bebyggelse. Der kan "dispenseres" herfra ved udarbejdelse af handlings- og tidsplan for en helhedsløsning med henblik på en generel reduktion i belastningen af det pågældende vandområde.

2.3.1 Renseanlæg

Den langsigtede plan er, at spildevandsbehandlingen samles på de fire største renseanlæg, som er beliggende i Tarm, Ringkøbing, Videbæk og Hvide Sande. Det indebærer, at spildevandet skal transporteres i ledninger fra de mindre renseanlæg til et af de fire store renseanlæg. Indenfor planperioden forventes 8 renseanlæg at blive nedlagt, Tabel 2.1.

Renseanlæg	Centraliseres til:	Forventes udført:
Lem	Ringkøbing R.	2019
Hemmet	Tarm R.	2019
Stadil	Ringkøbing R.	2019
Hover	Ringkøbing R.	2020
Hoven	Tarm R.	2020
Spjald	Ringkøbing R.	2022
Torsted	Ringkøbing R.	2022
Grønbjerg	Ringkøbing R.	2023
Tim	Ringkøbing R.	2024

Tabel 2.1: Renseanlæg der planlægges nedlagt i Ringkøbing Skjern Kommune.

Hoven Renseanlæg var oprindeligt planlagt bevaret, men Ringkøbing-Skjern Forsyning har valgt at nedlægge renseanlægget.

For at samle hele spildevandsbehandlingen på de fire største renseanlæg, som er Tarm, Ringkøbing, Videbæk og Hvide Sande, skal spildevandet transporteres i ledninger fra de nuværende små renseanlæg til de store renseanlæg. Placering af planlagte renseanlæg og transportledninger ses på [temakort](#).

Ringkøbing-Skjern Forsyning A/S opnår en betydelig besparelse i driftsudgifter ved at centralisere rensningen. De små renseanlæg står desuden over for meget store anlægsinvesteringer, hvis de skal videreføres. Centraliseringen giver endvidere følgende fordele:

² Bek nr. 1552 af 15/12/2017. Bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

- Store renseanlæg er mere robuste over for ændringer i sammensætningen af spildevandet og mængden. Dette er tilfældet, når der f.eks. tilkobles nye forbrugere (herunder industrivirksomheder) til renseanlæggene.
- I fremtiden er det sandsynligt at der kommer nye krav til spildevandsrensningen, så der skal renses for flere stoffer (mikroplast, miljøfremmede stoffer m.m.). De nødvendige opgraderinger af renseanlæggene vil være meget lettere og billigere at gennemføre på få store end på mange små anlæg.

2.3.2 Overløb og regnvandsudløb

Der findes flere regnbetingede udløb i den gældende spildevandsplan. I planforslaget til Spildevandsplan 2019-2027 vil der blive foretaget ændringer på flere af disse samt etableret nye udløb i forbindelse med byggemodninger og separering af fælleskloakken, Tabel 2.2.

Udløbstype	Status	Ændring af status	Nye
Bassin på fælleskloak	26	2	-
Kombibassin	2	-	-
Overfaldsbygværk uden bassin	30	5	-
Separatkloak med "tørt" bassin	36	17	-
Separatkloak med "vådt" bassin	13	17	9
Separatkloak uden bassin	174	48	1
Sand- og oliefang	-	1	-
Regnbetingede udløb i alt	281	90	10

Tabel 2.2: Fordeling af eksisterende regnvandsbetingede udløb på type i status, ændringer på eks. udløb samt etablering af nye udløb.

I statens Vandområdeplan 2015-2021 er der udpeget 8 overløb, hvor der skal gøres en indsats om forbedret rensning for at forbedre miljøtilstanden i målsatte vandløb nedstrøms udledningsspunkterne. De berørte udløb ligger ved Lem, Spjald, Videbæk og Grønbjerg. Som det fremgår af efterfølgende Tabel 2.3 er der allerede sket en indsats flere steder. Oplandet ved Grønbjerg separeres, og der er fortsat fokus på Brejninggård Bæk ved Spjald og Spildevandsgrøften ved Tim. Der etableres regnvandsbassiner, som er dimensioneret til en rensning svarende til BAT inden udledning i recipient.

Udløb	Nyt nr.	By	Recipient	Bemærkning
ULE09S	RP2R2005	Lem	Vibkær Bæk	Der er etableret tilstrækkeligt bassin
USP02S	-	Spjald	Brejninggård	Udløbet er nedlagt
USP03S	VJA1000U		Bæk	Der er etableret tilstrækkeligt bassin
UVI07S	-	Videbæk	Sandbæk	Udløbet er nedlagt
UVI12S	-		Videbæk Bæk	Udløbet er nedlagt
UVI13S	-			Udløbet er nedlagt
UVI14S	-			Udløbet er nedlagt
UGR02S	VGR0001U	Grønbjerg	Pøl Bæk	Oplandet separeres.

Tabel 2.3: Fordeling af eksisterende regnvandsbetingede udløb på type i status, ændringer på f.eks. udløb samt etablering af nye udløb.

2.3.1 Spildevandsrensning i det åbne land

I Vandområdeplan 2015-2021 er udpeget flere recipienter, hvor miljømålet ikke opfyldes bl.a. på grund af udledning af spildevand fra ejendomme i det åbne land.

Kommunen har givet påbud til alle udpegede ejendomme. Det er dog ikke alle ejendomme der har forbedret rensningen, primært da fristen for forbedringen ikke er overskredet. Skulle der opstå tvivlsspørgsmål omkring udpegningsen henvises til Vandområdeplan 2015-2021. Det kunne f.eks. være i forbindelse med ejerskifte eller politianmeldelse, hvis en ejer ikke opfylder påbuddet.

2.3.2 Sommerhusområder

Kommunens forventer over de næste 25 år, at de stort set alle ca. 8.000 sommerhuse i kommunen skal kloakeres for spildevand, mens tag- og overfladevand fortsat skal nedsives på grunden. Kommunen har i 2015 udarbejdet notatet "Miljømæssig vurdering af spildevandsafledningen på Klitten" (Ringkøbing-Skjern Kommune, 2015). Valget om spildevandskloakering er foretaget på baggrund af dette og følgende forhold:

- afstandskravet mellem flere sivedræn og grundvandet ikke er eller kan ikke opfyldes,
- afstandskravet mellem flere nedsivningsanlæg ikke er eller kan opfyldes,
- vandforbruget fra sommerhusene er stigende med overbelastning af sivesystemet til følge,
- sommerhuse kan benyttes til helårsbolig, hvis betingelserne herfor er opfyldt,
- mange nedsivningsanlæg er ældre end ca. 20 år, som er en gennemsnitlig levetid for et nedsivningsanlæg, hvorefter renseeffekten reduceres.

Når de angivne forhold ikke er opfyldt giver det bl.a. anledning til en udledning af fosfor og kvælstof til vandmiljøet. I Vandområdeplan 2015-2021 er det forudsat, at nedsivningsanlæg ingen påvirkning giver. I perioden frem til 2027 vil der ske en kloakering af områderne, der er vist på [temakort](#). Indenfor rammerne af Forslag til spildevandsplan 2019-2027 forventes ca. 1.900 sommerhuse kloakeret og spildevandet føres til rensning på renseanlæggene i Hvide Sande, Ringkøbing eller Tarm.

Kloakeringen af sommerhusene vil fortsætte ind i næste planperiode. De berørte områder vil blive angivet i fremtidige spildevandsplaner.

3. METODEBESKRIVELSE OG VALG AF VURDERINGSTEMAER

Som indledning til miljøvurderingen er der gennemført en afgrænsning af miljørapportens indhold. Afgrænsningen er beskrevet i et afgrænsningsskema udarbejdet af Ringkøbing-Skjern Kommune. Af afgrænsningsnotatet fremgår de miljøparametre og alternativer til planen, som vurderes at skulle behandles i miljøvurderingen, samt metode og relevant datagrundlag.

Afgrænsningen omfatter således:

- Valg af alternativer, der indgår i miljøvurderingen
- Sandsynlige væsentlige miljøpåvirkninger
- Metode og datagrundlag der forventes anvendt i miljøvurderingen
- Identifikation af gældende planer og programmer af betydning for miljøvurderingen.

3.1. Valg af alternativer

Miljørapporten skal omfatte en kort skitsering af grunden til at vælge, det/de alternativer, der har været behandlet. Dette fremgår af miljøvurderingslovens bilag 4, pkt. h.

Hovedforslaget, der indgår i miljøvurderingen, er det scenarie, hvor planforslaget vedtages og realiseres. Eneste alternativ, der vil indgå i miljøvurderingen, er reference scenariet, hvor planforslaget ikke vedtages. Referencescenariet svarer til 0-alternativet i ældre lovgivning.

I miljøvurderingen behandles således følgende alternativer:

- Hovedforslaget: Spildevandsplan 2019-2027 vedtages.
- 0-alternativet: Spildevandsplan 2019 vedtages ikke, og gældende spildevandsplan videreføres. 0-alternativet er ikke nødvendigvis en fastholdelse af status quo, men en fremskrivning af den udvikling, der må forventes uden den foreslåede spildevandsplan. Dette betyder i praksis, at allerede planlagte eller igangsatte aktiviteter indenfor spildevandsforsyningen må forudsættes videreført i 0-alternativet.

3.2. Vurderingstemaer

Valg af vurderingstemaer er en indledende gennemgang (scoping) og vurdering af spildevandsplanens mulige påvirkning af en lang række miljøparametre, som er defineret ud fra miljøvurderingslovens brede miljøbegreb.

Afgrænsningen af miljørapportens indhold benyttes til at frasortere de miljøparametre, som spildevandsplanen åbenlyst ikke vil medføre påvirkning af, eller hvor påvirkningen vurderes at være ikke-væsentlig. Disse forhold undersøges ikke nærmere.

De miljøparametre, som i screeningen er vurderet at kunne medføre risiko for væsentlig miljøpåvirkning, indgår i afgrænsningsnotatet som de temaer, der skal undersøges nærmere i miljøvurderingen. I afgrænsningsnotatet er det nærmere beskrevet, hvordan disse miljøparametre forventes undersøgt.

3.2.1 Resultat af afgrænsningen

Gennemgangen af samtlige miljøparametre (screening og afgrænsning) har resulteret i, at følgende miljøparametre er udvalgt til nærmere vurdering og dermed behandles i miljørapporten:

- Biologisk mangfoldighed. Påvirkning af Natura 2000 områder og særligt beskyttelseskrævende arter under EU's habitatdirektiv (bilag IV-arter)
- Vand: Påvirkning ved ændret udledning af spildevand til vandløb, søer, fjorde og kystvande.
- Menneskers sundhed: Påvirkning som følge af kloakering af sommerhuse og separatkloakering

I Tabel 3.1 er bemærkningerne og vurderingerne fra Ringkøbing-Skjern Kommunes afgrænsning af miljørapportens emner og indhold angivet.

Miljøtema	Ikke relevant	Mindre betydende	Væsentlig/Bør undersøges	Bemærkninger	Datagrundlag
Den biologiske mangfoldighed			X	Påvirkninger af internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000 områder) med fokus på Ringkøbing Fjord.	Statens Natura 2000 planer med tilstand, mulige trusler og målsætninger for potentielt berørte områder
Befolkningen	X				
Menneskers sundhed		X	(X)	Kloakering af sommerhuse. Separatkloakering m.m.	Kvalitativ vurdering af betydningen for udledning af spildevand til Ringkøbing Fjord.
Landskab	X			Ved placering af regnvandsbassiner og ledninger tages der højde for landskabelige og geologiske interesser.	
Flora og fauna			X	Bilag IV-arter m.m.	Data (naturdatabasen) for forekomst af bilag IV arter i potentielt berørte områder.

Miljøtema	Ikke relevant	Mindre betydende	Væsentlig/Bør undersøges	Bemærkninger	Datagrundlag
Jordbund		X		Ved placering af ned-sivningsanlæg, regn-vandsbassiner og led-ninger tages højde for jordbundsforhold m.m.	
Vand			X	Udledning til vandløb, søer, fjorde og kyst-vande.	Målsætning, tilstand og indsatsprogrammer i statens Vandområde-plan 2015-2021 (Miljø-Gis). Gældende spildevandsplan med relevante tillæg. Oplysninger om udledningspunkter og udledningsniveauer for kvælstof, fosfor og organisk stof.
Lugt	X				
Klima	X				
Landskab	X				
Kulturarv		X		Ved placering af regn-vandsbassiner og led-ninger tages der højde for kulturhistoriske forhold.	

Tabel 3.1: Afgrænsning af miljørapportens indhold.

4. LOV- OG PLANGRUNDLAG

I dette afsnit redegøres for det gældende lov- og plangrundlag, der vurderes at have betydning for miljøvurderingen af forslag til lokalplan og kommunetillæg.

4.1. Miljøvurderingsloven

Miljøvurderingen af forslag til Spildevandsplan 2019-2027 gennemføres i medfør af Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)³. Lovens formål er at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau og at bidrage til integrationen af miljøhensyn under udarbejdelsen og vedtagelsen af planer og programmer og ved tilladelse til projekter med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling, ved at der gennemføres en miljøvurdering af planer, programmer og projekter, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

4.2. Kommuneplan 2017-2029

Kommuneplanen beskriver de overordnede planer for og forventninger til udviklingen i Ringkøbing-Skjern Kommune og er således grundlaget for udarbejdelse af såvel lokalplaner som en række temaplaner (sektorplaner), bl.a. affaldsplan, vandforsyningsplan samt denne spildevandsplan. Spildevandsplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Kommuneplan 2017-2029.

4.2.1 Kloak og renseanlæg

Byrådet lægger vægt på at planlægge spildevandssystemet, så det fremmer den erhvervsmæssige vækst. Fokusområderne er effektivisering af spildevandsrensningen, forbedret spildevandsrensning i det åbne land samt sanering og optimering af regnvandsudledninger med særlig hensyntagen til klimaændringer. Kommunen lægger også vægt på, at rent overfladevand fra eksempelvis tage fremover bør afledes til nedsivning, opsamles til vandingsformål eller indpasses som attraktive elementer i byernes grønne områder - specielt i nye byområder.

Det er retningslinjerne i de til enhver tid gældende statslige vandområdeplaner, der er gældende for kommunen, idet planerne er en del af kommuneplanen. Følgende viser, hvordan kommunen har tænkt sig at administrere sin sektorlovgivning på området under hensyntagen til disse retningslinjer:

1. Foringelse af den nuværende tilstand af såvel overfladevand som grundvand skal forebygges.
2. Ved meddelelse af tilladelse til udledning af separat overfladevand skal udløbene som udgangspunkt forsynes med bassiner af passende størrelse med henblik på tilbageholdelse af bundfældelige stoffer.
3. Hvor det er muligt, bør rent overfladevand fra eksempelvis tagarealer afledes til nedsivning eller opsamles til vandingsformål eller lignende. Ved tilladelse til udledning

³ LBK nr. 1225 af 25/10/2018. Bekendtgørelse om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

i vandløb skal det sikres, at vandløbets samlede hydrauliske kapacitet ikke overskrides.

4. Udledningen af spildevand fra særligt vandforurenende erhverv skal i videst muligt omfang søges begrænset ved anvendelse af bedst tilgængelige teknologi (BAT) og vandbesparende foranstaltninger, dernæst via rensning ved kilden.

5. I planlægningen for spildevandsindsatsen indgår følgende sideordnede prioriteringer:

- Spildevandsindsatser i vandløb med målsætningen "god økologisk tilstand".
- Spildevandsindsatser i søoplade, da søerne vil være længst tid om at opfylde miljømålet om "god økologisk tilstand".
- Spildevandsindsatsen i vandløb, hvor forbedring af de fysiske forhold afventer forbedret spildevandsrensning
- Spildevandsindsatser i beskyttede områder (badevand og Natura 2000 områder)

Spildevandsplanen vurderes at være i overensstemmelse med kommuneplanrammen.

4.3. Spildevandsplan 2010-2020 (gældende)

Alle kommuner i Danmark skal udarbejde en spildevandsplan med beskrivelse af, hvordan spildevandsrensningen kan forbedres blandt andet ved forbedret kloakering. Den gældende spildevandsplan for Ringkøbing-Skjern Kommune er godkendt af Byrådet den 16. marts 2011 og gælder for perioden 2010-2020. Spildevandsplanen omfatter desuden 18 tillæg, hvor særlige forhold, principper eller geografiske områder for spildevandshåndtering er beskrevet. Tillæg nr. 3 indeholder væsentlige ændringer for ejendomme i det åbne land, og derfor er Spildevandsplan 2010-2020 sammenskrevet med tillæg nr. 3.

Spildevandsplanen indeholder oplysninger om:

- Målsætninger for spildevandshåndteringen.
- Gennemførelse af renseanlægsstrategi.
- Udbygning og fornyelse af kloaksystemet.
- Slamhåndtering.
- Spildevandsrensning i det åbne land.
- Administrative forhold.
- Budget- og tidsplan for anlægsprojekter.

Spildevandsrensningen i Ringkøbing-Skjern Kommune har i mange år været baseret på en decentral struktur bestående af 19 renseanlæg. I Spildevandsplan 2010-2020 blev det besluttet at centralisere rensestrukturen i kommunen på 4 renseanlæg i Ringkøbing, Videbæk, Hvide Sande og Tarm med en planlægningshorisont på 25 år. In-

denfor planperioden nedlægges følgende renseanlæg: Borris, Stauning, Skjern, Høver, Grønbjerg, Fiskbæk, Egeris og Rimmerhus. Tiltagene i planen er opsummeret i Tabel 4.3.1.

Rensestrukturen er som følge af Spildevandsplan 2010-2020 ændret, så der i 2018 er 13 renseanlæg i kommunen. Desuden er regionplanerne og vandplanernes målsætninger og indsatsprogrammer erstattet med krav i henhold til Vandområdeplan 2015-2021 og tilhørende bekendtgørelser.

Element	Spildevandsplan 2010-2020	0-scenario
Renseanlæg	Nedlæggelse af 8 renseanlæg, og etablering af tilhørende transportanlæg. Almindelig vedligeholdelse af renseanlæggene indtil de nedlægges.	Løbende almindeligt vedligehold samt større ombygning af flere nedslidte anlæg.
Byudvikling	Etablering af nye kloakoplande i byområder (i henhold til kommuneplanen).	Etablering af nye kloakoplande i byområder (i henhold til kommuneplanen).
Håndtering af spildevand og regnvand	Generelt princip med central håndtering af spildevand og decentral håndtering af regnvand (gerne lokal nedslivning).	Fortsættelse af eksisterende delvist centraliserede håndtering af spildevand og decentral håndtering af regnvand.
	Eksisterende fælleskloakerede oplande separatkloakeres. Nye kloakoplande separat- eller spildevandskloakeres.	Individuel vurdering af kloakeringsform ved fornyelse af eksisterende fælles-kloakerede oplande. Nye kloakoplande separat- eller spildevandskloakeres.
Målopfyldelse ved udvalgte recipienter	Opfølgning på recipientpåvirkning ved udvalgte udløb.	Opfølgning på recipientpåvirkning ved udvalgte udløb.
Kloakering i det åbne land	Kloakering af 7 mindre bysamfund/husklynger tæt på eksisterende byområder.	Ingen kloakering.
Påbud i det åbne land	Påbud om forbedret lokal rensning (Regionplanens krav om forbedret rensning i det åbne land).	Påbud om forbedret lokal rensning (Regionplanens krav om forbedret rensning i det åbne land).
Recipient målsætning	Vandkvalitetsmålsætninger i henhold til Vandplaner	Vandkvalitetsmålsætninger i henhold til Regionplaner

Tabel 4.1: Liste over mål og aktiviteter i Spildevandsplan 2010-2020 og 0-alternativet i forbindelse med miljøvurderingen af Spildevandsplan 2010-2020.

4.4. Vandområdeplan 2015-2021 for vandområdedistrikt I, Jylland og Fyn

Statens vandområdeplaner er en samlet plan for at forbedre det danske vandmiljø. De skal sikre renere vand i Danmarks kystvande, søer, vandløb og grundvand i overensstemmelse med EU's vandrammedirektiv. Vandområdeplanerne for anden planperiode er baseret på en opdatering og videreførelse af vandplanerne for første planperiode og gælder for perioden 2015 – 2021: [Link til Vandområdeplan 2015-2021](#).

Vandområdeplanerne indeholder bl.a. oplysninger om påvirkningerne af vandområderne, beskrivelse af overvågningen af vandområderne, vurderinger af tilstanden i vandområderne, de miljømål, der gælder for det enkelte område, samt et resumé af de indsatser, der skal gennemføres med henblik på at opfylde de fastlagte mål. Ringkøbing-Skjern Kommune er behandlet i Vandområdeplan 2015-2021 "Vandområdedistrikt I – Jylland og Fyn".

Vandområdeplanen indeholder bl.a. indsatskrav for reduktion af kvælstof- og fosforbelastningen af vandområdet, herunder fra spildevand samt krav til forbedringer af de fysiske forhold i vandløb.

4.5. Habitatbekendtgørelsen og Natura 2000-planer 2016-2021

Ifølge Habitatbekendtgørelsen⁴ må der ikke gives tilladelse, dispensation eller vedtages lokalplaner, hvis det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt eller forstyrre og beskadige yngle- og rasteområder for dyrearter på habitatdirektivets bilag IV.

Projekter og aktiviteter uden for et Natura 2000-område skal også vurderes i forhold til habitatreglerne, hvis der kan være risiko for påvirkning af området udefra. Desuden har staten udarbejdet Natura 2000 planer for Danmarks 252 Natura 2000 områder, hvor der er opstillet mål og indsatsprogram for de berørte naturtyper og arter med henblik på opnåelse af gunstig bevaringsstatus: [Natura 2000 planer](#).

⁴ BEK nr. 926 af 27/06/2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

5. MILJØVURDERING

Planforslaget og referencescenariet (0-alternativet) vurderes i forhold til de relevante vurderingstemaer, der er afdækket i screeningen og afgrænsningen. Disse fremgår af afgrænsningsnotatet, som er vedlagt i bilag 2. Udvælgelsen af vurderingstemaer er beskrevet nærmere i afsnit 3.2.

Miljøvurderingen omfatter en vurdering af de mulige miljøpåvirkninger for hver udvalgt miljøparameter.

På baggrund af vurderingerne opstilles om nødvendigt forslag til afværgeforanstaltninger med henblik på at minimere eventuelle negative miljøpåvirkninger. Ligeledes opstilles om nødvendigt et overvågningsprogram, som fremgår af afsnit 6.

5.1. Overfladevand (vandløb, søer og fjorde/kystvande)

Som grundlag for miljøvurdering af forslag til Spildevandsplan 2019-2027 er der udarbejdet en dispositionsplan for centralisering af renseanlæg, regnbetingede udledninger (RBU) og håndtering af spildevand i sommerhusområder, således at planforslagernes mulige påvirkning af overfladevandområder og recipienter kan vurderes.

5.1.1 Eksisterende forhold

Rensestrukturen i Ringkøbing-Skjern Kommune er ved status i 2017 baseret på 14 renseanlæg. Tabel 5.1.1 viser de enkelte renseanlægs årlige udledning af vand, organisk stof (B_{l5} og COD), kvælstof (N) og fosfor (P) ved seneste opgørelse i 2017. Recipienten for udledt rensset spildevand for de enkelte anlæg fremgår af sidste kolonne i tabellen. Det fremgår heraf, at to anlæg (Ringkøbing og Hvide Sande) har udledning direkte til Ringkøbing Fjord, mens de øvrige anlæg udleder til et vandløb i Ringkøbing Fjords opland. 5 af anlæggene har udløb til et vandløb, der ligger i oplandet til Stadil Fjord, hvorfra vandet herfra strømmer videre til Ringkøbing Fjord. Ringkøbing Fjord er dermed slutrecipient for alle 14 renseanlæg.

Den samlede udledning til Stadil Fjord og Ringkøbing Fjord fra renseanlæg i Ringkøbing-Skjern Kommune ved status i 2017 fremgår af Tabel 5.1. Især tilførslen af kvælstof og fosfor til fjordene har betydning for miljøtilstanden. Den største udledning sker fra Videbæk Renseanlæg, men her skal det bemærkes, at der var driftsproblemer og som følge heraf overskridelser af udledningskravene i 2017. I et normalt driftsår er udledningerne mindre, hvilket også forventes fremadrettet. Rensegraderne på de 4 centrale anlæg er normalt lidt bedre end på de små anlæg, så længe kapaciteten ikke er overskredet.

Det fremgår af Tabel 5.2, at der i 2015-2017 (gennemsnit) blev udledt ca. 24,9 ton N/år og ca. 2,36 ton P/år til Ringkøbing Fjord fra kommunens renseanlæg. Det er dog ikke hele udledningen, der når frem til fjorden, idet en mindre del (skønsmæssigt 1-2 %) vil blive omsat eller udfældes i vandløb og Stadil Fjord.

Punktkilde Navn	Vandføring (m ³ /år)	BI5 mod. (kg/år)	COD (kg/år)	N (kg/år)	P (kg/år)	Recipient primær/sekundær
Grønbjerg	276712	540	5244	748	117	Pøl Bæk/Stadil Fjord/Ringkøbing Fjord
Hemmet	433421	1170	13116	1208	154	Hemmet Bæk/Ringkøbing Fjord
Hoven	32146	166	1039	249	15	Hoven Å/Ringkøbing Fjord
Hover	68698	274	1939	506	35	Hover Å/Stadil Fjord/Ringkøbing Fjord
Hvide Sande	657335	1874	18301	1483	181	Ringkøbing Fjord
Lem	689513	1465	12289	1834	170	Vibkær Bæk/Ringkøbing Fjord
Ringkøbing	1971416	4836	49070	6439	363	Ringkøbing Fjord
Spjald	533497	940	8821	1060	183	Hover Å/Stadil Fjord/Ringkøbing Fjord
Stadil	219277	461	5594	1090	67	Madum Å/Stadil Fjord/Ringkøbing Fjord
Tarm	2353497	8406	98330	5256	371	Tarm Bæk/Ringkøbing Fjord
Tim	249127	451	4776	627	71	Tim Å/Stadil Fjord/Ringkøbing Fjord
Troldhede	108380	222	1542	920	28	Pårup Bæk/Ringkøbing Fjord
Videbæk	907786	2612	19061	2281	505	Vorgod Å/Ringkøbing Fjord
Vorgod	277560	713	4652	1213	106	Vorgod Å/Ringkøbing Fjord
Sum	8778365	24130	243776	24913	2363	

Tabel 5.1: Nuværende (status 2015-2017) udledning af vand, organisk stof og næringsstoffer til recipienter.

Recipient	Vand (mio m ³ /år)	BI5 (ton/år)	COD (ton/år)	Tot-N (ton/år)	Tot-P (ton/år)
Stadil Fjord i alt	1,35	2,67	26,38	4,03	0,47
Ringkøbing Fjord* i alt	8,78	24,13	243,78	24,91	2,36

Tabel 5.2: Tilførsel af vand, organisk stof, kvælstof og fosfor til Stadil Fjord og Ringkøbing Fjord. *: Inkl. bidraget fra oplandet til Stadil Fjord. Status 2015-2017.

I vandløbene er det især tilførslen af organisk stof, der kan medføre forringelser af vandkvaliteten. Her er koncentrationen mere end mængden afgørende og denne reguleres gennem udledningstilladelse til renseanlæggene med henblik på at sikre opfyldelse af miljømålene i statens Vandområdeplan 2015-2021. Alle de nævnte vandløb, som modtager rensede spildevand fra renseanlæggene, er målsat "god økologisk tilstand" i Vandområdeplan 2015-2021. Stadil Fjord er målsat som sø og ligeledes "god økologisk tilstand". Ringkøbing Fjord er målsat "godt økologisk potentiale", da fjorden er stærkt fysisk modificeret på grund af slusen i Hvide Sande.

Ingen af vandløbene bortset fra Vorgod Å opfylder miljømålsætningen umiddelbart nedstrøms udledningpunktet, hvilket dog ikke kun skyldes renseanlæggene, men

mange andre påvirkninger. Stadil Fjord har en god økologisk tilstand og opfylder miljømålsætningen, mens Ringkøbing Fjord med et dårligt økologisk potentiale ikke opfylder miljømålsætningen. Den primære årsag til den dårlige miljøtilstand i Ringkøbing Fjord er for stor tilførsel af næringsstoffer, der resulterer i øget vækst af alger. Der er ikke stillet krav om en indsats overfor renseanlæg i Vandområdeplan 2015-2021.

Derimod er der i Vandområdeplan 2015-2021 stillet krav om en indsats over for regnbetingede udløb flere steder i kommunen, bl.a. ved Spjald, Videbæk, Grønbjerg og Lem. Desuden er der stillet krav om en indsats overfor spildevandsudledninger fra spredt bebyggelse med utilstrækkelig rensning.

Det forudsættes i Vandområdeplan 2015-2021, at udledningen af organisk stof og næringsstoffer fra ejendomme med nedsivningsanlæg er 0. Denne forudsætning holder dog kun, hvis kravene om afstand til grundvandet, andre nedsivningsanlæg og kapaciteten er overholdt. En undersøgelse på Klitten i området mellem Nymindegab i syd og Vedersø Klit i nord (Holmsland Klit) af 6.767 sommerhuse med ca. 3,3 mio. overnatninger har vist, at stort set alle nedsivningsanlæg ikke nedsiver ideelt, hvorfor der sker en uhensigtsmæssig tilledning af bl.a. fosfor til Ringkøbing Fjord (Ringkøbing-Skjern Kommune, 2015). Som udgangspunkt er det i Vandområdeplan 2015-2021 forudsat, at der ingen påvirkning er af fjorden fra sommerhusområder.

En person bidrager med ca. ét kg fosfor årligt. De ca. 3,3 mio. årlige overnatninger betyder derfor, at nedsivningsanlæggene årligt skal rense ca. 9.000 kg fosfor. Da rensningen ikke foregår ideelt, sker der en udledning af fosfor via grundvandet til Ringkøbing Fjord.

Den primære brugsperiode af sommerhusene er sommerhalvåret, hvor grundvandet er lavest. Trods dette vil den højere grundvandsstand i vinterhalvåret bevirke, at der frigives fosfor, som transporteres til fjorden. Det betyder f.eks., at der sker en stor udledning af fosfor fra Klitten til Ringkøbing Fjord. Hvis det lavt antages, at 50 % af fosforbelastningen af nedsivningsanlæggene udledes i Ringkøbing Fjord, vil fjorden potentielt blive tilført ca. 4.500 kg fosfor årligt. Til sammenligning er den gennemsnitlige udledning af fosfor fra Ringkøbing Renseanlæg i perioden 2015-2017 363 kg P/år. Det indgår derfor i forslag til Spildevandsplan 2019-2027, at der over en længere årrække gennemføres kloakering af de berørte sommerhusområder, og spildevandet efterfølgende renses på Hvide Sande, Ringkøbing og Tarm renseanlæg.

5.1.2 Planforslaget

5.1.2.1. Renseanlæg

Forslag til Spildevandsplan 2019-2027 vil medføre, at følgende renseanlæg nedlægges i perioden 2019-2024: Lem, Hemmet, Hover, Spjald, Torsted, Grønbjerg, Stadil og Tim. Vorgod, Trolldede og Kloster Renseanlæg er alle nedlagt i 2018 og spildevandet pumpes nu til henholdsvis Videbæk, Tarm og Ringkøbing Renseanlæg. Spildevandet fra de øvrige renseanlæg, der planlægges nedlagt, pumpes fremover til Ringkøbing

Renseanlæg bortset fra Hemmet Renseanlæg, hvor spildevandet fra 2019 renses på Tarm Renseanlæg.

Centraliseringen af spildevandsrensningen medfører overordnet, at den vand- og stofmængde, der er i dag renses på de reneanlæg, som planlægges nedlagt, overføres til de centrale anlæg med en rensesgrad, der er mindst lige så god som på de nuværende reneanlæg. Det skyldes, at de centrale reneanlæg i Videbæk, Ringkøbing og Tarm har kapacitet til at modtage spildevandet og har en bedre rensning end små anlæg. Ringkøbing og Tarm Renseanlæg havde således en årgennemsnitlig (vandføringsvægtet) udløbskoncentration af fosfor på henholdsvis 0,15 mg P/l og 0,19 mg P/l i 2017. De mindre anlæg har typisk udløbskoncentrationer på 0,3-0,6 mg P/l. Desuden arbejdes der på at fjerne uvedkommende vand i kloaknettet (utætheder, fejltilkoblinger af drænvand m.m.), så rensningen bliver mere effektiv på selve spildevandsdelen. Den årlige udledte stofmængde vil derudover blive reduceret.

Torsted er et fælles nedsivningsanlæg med 100 PE tilsluttet. Når det kloakeres og spildevandet føres til et centralt Ringkøbing reneanlæg, vil der i princippet ske en mertilførsel af spildevand til reneanlæg, idet nedsivning betragtes som en 0 udledning til recipienter. De 100 PE skal dog ses i sammenhæng med, at Ringkøbing reneanlæg er tilsluttet 26.600 PE og en kapacitet på 42.500 PE.

Efterfølgende 5.3 viser den nuværende (status 2015-2017) tilførsel af vand, organisk stof (BI₅, COD, Total-N og Total-P), den fremtidige tilførsel som følge af gennemførelsen af centralisering i Spildevandsplan 2019-2027 og ændringen i tilførslen til vandløb, Stadil Fjord og Ringkøbing Fjord. Organisk stof har størst påvirkning i vandløb, mens fjordene overvejende påvirkes af næringsstoffer (N og P).

Det ses, at der sker en betydelig reduktion i tilførslen af organisk stof til de vandløb, der i dag er primær recipient for udledninger af rensset spildevand. Det skyldes, at hovedparten af de nedlagte reneanlæg centraliseres til Ringkøbing Renseanlæg, der ikke har udledning til målsatte vandløb men direkte til Ringkøbing Fjord. En undtagelse er Vorgod Å, hvor tilførslen vil være uændret efter nedlæggelsen af Vorgod Renseanlæg, men udledningsspunktet ændres. Når Hemmet Renseanlæg nedlægges mindskes påvirkningen af Hemmet Bæk, men til gengæld øges den totale udledning til Tarm Bybæk fra det centrale reneanlæg i Tarm. Koncentrationerne af BI₅ og COD forventes dog at være uændrede og indenfor kravene i udledningstilladelsen, hvorved der ikke sker forringelse af miljøtilstanden.

Der vil fremover ikke være en tilførsel af kvælstof og fosfor til Stadil Fjord, idet alle reneanlæg i oplandet nedlægges og spildevandsrensningen centraliseres på Ringkøbing Renseanlæg. Det medfører en reduktion på 4,03 ton N/år og 0,47 ton P/år. Det har ikke været muligt at fremskaffe data for den nuværende tilførsel af fosfor til Stadil Fjord i Vandområdeplan 2015-2021. I 1991 blev belastningen opgjort til 761 ton N/år og 22,5 ton P/år, heraf 0,9 ton P/år fra reneanlæg (Ringkøbing Amt, 1991). Belastnin-

gen vurderes at være noget lavere i dag. Reduktionen til Stadil Fjord ved centralisering udgør under 1 % for kvælstof og ca. 2 % for fosfor. Der er således tale om en beskeden reduktion, som dog vil understøtte den nuværende gode økologiske tilstand i Stadil Fjord.

Tilførslen af kvælstof og fosfor til Ringkøbing Fjord vil være status quo. Der kan i teorien være en lille merudledning ved centraliseringen og den efterfølgende direkte udledning af spildevand til Ringkøbing Fjord fra Ringkøbing Renseanlæg. Det skyldes, at der i dag sker en tilbageholdelse/fjernelse af fosfor og kvælstof ved det udledte spildevands passage gennem Stadil Fjord. Det er ikke muligt at kvantificere denne mængde i forhold til Ringkøbing Fjord, men den skønnes til ca. 20% svarende til den beregnede retention i Stadil Fjord i 1991. Det svarer til 0,8 ton N/år og 0,09 ton P/år. Det vurderes at være inden for usikkerhederne i belastningsopgørelserne og skal ses i forhold til den nuværende tilførsel af kvælstof til Ringkøbing Fjord på 4.059 ton N/år i baseline 2021 (Vandområdeplan 2015-2021) og 121 ton P/år i baseline 2015 (Vandplan 2009-2015).

Da rensegraden er bedre på Ringkøbing Renseanlæg end på de nedlagte renseanlæg, er der mulighed for en egentlig reduktion af tilførslen af kvælstof og især fosfor til Ringkøbing Fjord, hvis denne rensegrad opretholdes eller forbedres yderligere.

En yderligere rensning vil dog have meget ringe indflydelse på miljøtilstanden i Ringkøbing Fjord, da den samlede udledning af kvælstof og fosfor fra renseanlæg i kommunen kun udgør henholdsvis ca. 0,5 % og ca. 2 % af de nuværende tilførsler til fjorden.

Recipient	Vand (mio m ³ /år)	BI ₅ (ton/år)	COD (ton/år)	Tot-N (ton/år)	Tot-P (ton/år)
Vandløb i alt 2015-2017	6,15	17,42	176,41		
Vandløb i alt 2019-2027*	3,97	12,90	135,16		
Reduceret tilførsel	2,18	4,52	41,25		
Stadil Fjord i alt 2015-2017	1,35			4,03	0,47
Stadil Fjord i alt 2019-2027	0			0	0
Reduceret tilførsel	1,35			4,03	0,47
Ringkøbing Fjord i alt 2015-2017	8,78			24,13	2,36
Ringkøbing Fjord i alt 2019-2027	8,78			24,13	2,36
Reduceret tilførsel	0			0	0

Tabel 5.3: Årlig tilførsel af vand, organisk stof og næringsstoffer til recipienter ved status 2015-2017 og ved planlagt implementering af centraliseringen af spildevand. *Omfatter Tarm Renseanlæg incl. bidrag fra Hemmet Renseanlæg, der nedlægges samt Videbæk Renseanlæg incl. bidrag fra Vorgod Renseanlæg, der er nedlagt.

5.1.2.2. Regnbetingede udledninger og spredt bebyggelse

Udover centraliseringen af renseanlæggene vil planforslaget have en positiv effekt på udledningen af organisk stof og næringsstoffer til vandmiljøet som følge af tiltag overfor overløbsbygværker samt etablering af regnvandsbassiner. Flere af disse tiltag er dog allerede gennemført. Overløbsbygværkerne resulterer i periodevis udledning af dårligt rensede spildevand. Regnvandsbassiner tilbageholder organisk stof og næringsstoffer til værdier, der ikke vil medføre forringelser i vandløb, søer og kystvande. Også den gradvise indsats overfor spildevandsudledninger fra spredt bebyggelse vil få positive effekter på især vandløb og søer og bidrage til opfyldelse af målsætningerne i Vandområdeplan 2015-2021.

5.1.2.3. Sommerhuse på Holmsland Klit

Det er tidligere beregnet, at der er ca. 3,3 mio. overnatninger årligt i de 6.767 sommerhuse på Klitten. Da rensningen af spildevand i sommerhusene ikke er optimal, sker der en udledning af fosfor via grundvandet til Ringkøbing Fjord. I forslag til Spildevandsplan 2019-2027 gennemføres der i planperioden kloakering af ca. 1.900 sommerhuse. De ca. 1.900 sommerhuse svarer til 0,93 mio. årlige overnatninger. En person bidrager med ca. 1 kg fosfor årligt. Det betyder, at nedsivningsanlæggene årligt skal rense ca. 2.500 kg fosfor.

Under antagelse af, at 50 % af fosforbelastningen af nedsivningsanlæggene udledes i Ringkøbing Fjord vil en kloakering af de ca. 1.900 sommerhuse medføre en reduktion i tilførslen af fosfor til Ringkøbing Fjord på ca. 1.250 kg fosfor årligt eller ca. 1 % af den årlige tilførsel til fjorden.

5.1.3 0-alternativet

I 0-alternativet vil den eksisterende spildevandsplan videreføres, og der vil ikke ske en centralisering af spildevandsrensningen i fuldt omfang. Endvidere vil der fortsat være miljøproblemer ved udledning fra overløbsbygværker til målsatte vandløb ligesom tab af næringsstoffer fra sommerhusområder til Ringkøbing Fjord vil fortsætte eller måske stige som følge af flere overnatninger i sommerhusene. 0-alternativet vil således ikke medføre ligeså store forbedringer for vandmiljøet som i forslag til Spildevandsplan 2019-2027. Endvidere vil kravene til spildevandsrensning i Ringkøbing-Skjern Kommune som beskrevet i Vandområdeplan 2015-2021 ikke blive efterlevet i fuldt omfang.

5.1.4 Afværgeforanstaltninger

Der vurderes ikke at være behov for afværgeforanstaltninger i relation til miljøvurderingen af overfladevand.

5.1.5 Overvågning

Overvågningen af vandmiljøet, herunder vandløb, søer og fjorde, foretages af Miljøstyrelsen i henhold til det nationale overvågningsprogram. Der vurderes ikke at være behov for yderligere overvågning i forhold til overfladevand.

5.1.6 Manglende oplysninger og viden

Vidensgrundlaget vurderes at være tilstrækkeligt til en miljøvurdering.

5.2. Biologisk mangfoldighed (flora og fauna)

Planforslagets betydning for internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000 områder), særligt beskyttelseskrævende arter (bilag IV arter opført på EU's habitatdirektiv) og øvrige beskyttede naturtyper (omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3) vurderes samlet i dette afsnit.

5.2.1 Metode

Biologisk mangfoldighed omfatter flora og fauna og har fokus på især mulige påvirkninger af Natura 2000 områder og bilag IV-arter, da forslaget til spildevandsplan 2019-2027 ikke kan vedtages, hvis det kan skade arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget eller yngle- og rasteområder for bilag IV arter. Hensynet til anden naturbeskyttende lovgivning end habitatbekendtgørelsen, herunder naturbeskyttelseslovens § 3 behandles ikke, da der ikke er oplysninger om anlægsarbejder i forbindelse med centraliseringen vil påvirke disse. Såfremt f.eks. etablering af bassiner eller udvidelse af renseanlæg vil medføre ændringer af §3 områder eller medfører terræn ændringer inden for sø- og åbeskyttelseslinjer, skal projekter ansøge om dispensation hos Ringkøbing-Skjern Kommune.

5.2.2 Eksisterende forhold

5.2.2.1. Natura 2000 områder

Spildevandsplanen omfatter ikke direkte anlæg i Natura 2000 områder, men der er hydrologisk kontakt til følgende Natura 2000 områder:

Natura 2000 område nr. 69: Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen bestående af Habitatområde H62 og Fuglebeskyttelsesområde F43.

Uddrag fra Natura 2000 planen: *Natura 2000-området Ringkøbing Fjord består af en stor lavvandet brakvandsfjord omgivet af bl.a. store strandengsarealer, især ved Værmengene og Tipperne der danner en halvø ud i den sydlige ende af fjorden. Her er landskabet fladt med talrige småsøer og enge, der er gennemskåret af loer og enkelte grøfter. På den østlige side af Tipperne findes lavvandede vader. Ved halvøens sydvestside findes flere klitpartier, bl.a. Store- og Lille Mjøl og Bjålum Klit. I den østlige del af Ringkøbing Fjord ligger øen Klægbanken, der overvejende er bevokset med høje tagrør. I fjordens østside har Skjern Å sit udløbsdelta. Fjorden udgør et af landets vigtigste yngle- og rasteområder for en lang række fugle. Fuglene er knyttet til fjorden og de omkringliggende arealer på vidt forskellig vis. Tipperhalvøens store engarealer er et af landets allervigtigste områder for ynglende engfugle. Natura 2000-området har et areal på 27.684 ha, heraf er 21.901 ha selve fjorden, mens 5.875 ha er land. I alt 1.168 ha, heraf store arealer ved udløbet af Skjern Å, på Tipperne og ved Nymindestrømmen er stats-ejede.*

Natura 2000 område nr. 66 Stadil Fjord og Vest Stadil Fjord bestående af habitat-område nr. H59 og fuglebeskyttelsesområde nr. F41.

Uddrag fra Natura 2000 planen: *Natura 2000-området Stadil Fjord og Vest Stadil Fjord er karakteriseret ved sine fire store vandflader, der i kraft af sin beliggenhed lige midt i fuglenes trækrute langs kysten udgør et meget vigtig raste og fourageringsområde for en lang række træk- og ynglefugle. Det drejer sig om selve Stadil Fjord og de tre svagt brakke kransnålalgesøer Søndre-, Mellem- og Nordre Dyb, der tilsammen udgør Vest Stadil Fjord. Stadil Fjord er et tidligere fjordområde men betragtes i dag som en lagune. I Stadil Fjord findes en langstrakt ø, Hindø, der medvirker til at lagunen naturligt er inddelt i 2 bassiner beliggende henholdsvis syd og nord/vest for selve øen. Stadil fjord afvander til Ringkøbing Fjord via Vonå. Denne forbindelse betyder at især Stadil Fjords sydlige bassin periodisk påvirkes af indstrømmende saltholdigt vand fra Ringkøbing Fjord. Stadil Fjord har et søareal på ca. 1.647 ha. Stadil Fjord er botanisk set et enestående laguneområde og hører til et af Danmarks mest artsrige vandområder. Natura 2000-området har et areal på 6.903 ha, hvoraf 1.057 ha ejes af Naturstyrelsen.*

Natura 2000 område nr. 68 Skjern Å bestående af habitatområde nr. H61.

Uddrag fra Natura 2000 planen: *Skjern Å ligger i en ådal, som blev dannet efter sidste istid af smeltevand fra den østlige isbræ. Åen er Danmarks vandrigeste og afvander 11 % af Jylland. Den udspringer nord for Vejle, løber mod vest og udmunder med delta i Ringkøbing Fjord. Langs åen findes arealer med overdrevs-, hede- og rigkærsvegetation. Skjern Å er et område af national og international betydning bl.a. på grund af forekomsten af den nationalt sjældne og globalt truede planteart vandranke. Verdens måske største bestand af vandranke findes således i den del af Sydlige Parallelkanal ved Skjern der fortsat findes efter gennemførelse af det store naturgenopretningsprojekt. Herudover yngler Skjern Å-laksen, som tilhører den oprindelige laksestamme, i hele hovedløbet. Natura 2000-området har et areal på 2.580 ha hvoraf 67 % er statsejet.*

5.2.2.2. Bilag IV arter

Særligt beskyttelseskrævende arter (bilag IV arter) i habitatbekendtgørelsen (f.eks. arter af flagermus, odder og flere arter af padder) vil kunne forekomme overalt i Ringkøbing-Skjern Kommune. Der må ikke gennemføres tiltag, der kan skade yngle- og rasteområder for disse arter. Vurderingen tager udgangspunkt i mulige kendte påvirkninger som følge af planforslaget, men i praksis vil de nødvendige hensyn overfor bilag IV arter tages i forbindelse med de tilladelser og tilhørende vilkår, der kræves ved realisering af spildevandsplanens enkelte elementer.

5.2.3 Planforslaget

Forslag til Spildevandsplan 2019-2027 vil ikke kunne påvirke terrestriske naturtyper, der er på udpegningsgrundlaget. Påvirkninger vil potentielt kunne ske indirekte ved ændrede udledning af næringsstoffer til Stadil Fjord og Ringkøbing Fjord. Indsats til bedring af vandkvaliteten i overflade- og grundvand gennemføres ikke i henhold til Natura 2000 planerne men som led i vandplanlægningen. Fokus vil således være på eventuelle påvirkninger af vandkvaliteten i de to fjorde, herunder om der vil være en øget tilførsel af næringsstoffer, der kan forringe vandkvaliteten og dermed natur- og miljøtilstanden.

Udledningen af organisk stof fra renseanlæggene til Skjern Å vurderes at være så ubetydelige i forhold til vandføringen i Skjern Å, at det ikke er relevant at behandle eventuelle ændringer af udledningen, der vil falde marginalt som følge af planforslaget. Tilførslen af fosfor til Stadil Fjord vil falde. Det vil medføre en konsolidering af den gode økologiske tilstand i fjorden og en fortsat stor udbredelse af vandplaner med et stort artsantal. Ringkøbing Fjords miljøtilstand vil blive marginalt forbedret som følge af planforslaget, men vil ikke i sig selv medføre målopfyldelse i hverken Vandområdeplan 2015-2021 eller Natura 2000 planen for selve fjorden.

Forslaget til Spildevandsplan 2019-2027 vurderes ikke at kunne skade yngle- eller rastemråder for bilag IV-arter, da centraliseringen af spildevandsrensningen ikke medfører indgreb i disse arters levesteder. De nye spildevandsledninger, der skal muliggøre pumpning af spildevand fra de nedlagte anlæg kan potentielt gennemskære levesteder for disse arter. Det er ikke muligt at vurdere omfanget og indvirkningerne, før en egentlig detailprojektering er gennemført og de nødvendige tilladelser og vilkår er meddelt. Herunder vil der indgå de nødvendige hensyn til bilag IV-arter. Det bør også sikres, at regnvandsbassiner ikke placeres i områder (f.eks. eksisterende vandhuller), som er levesteder for padder. Hvis projekterne kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 vil de nødvendige hensyn til bilag IV-arter skulle tages i den forbindelse.

Det vurderes, at forslag til Spildevandsplan 2019-2027 ikke indeholder planlægning af tiltag, der vil kunne påvirke et Natura 2000 område væsentligt eller skade yngle- og rastemråder for Bilag IV-arter. Der er derfor ikke behov for at udarbejde en fuld Natura 2000 konsekvensvurdering.

5.2.4 0-alternativet

I 0-alternativet vil den eksisterende spildevandsplan videreføres, og der vil ikke ske en centralisering af spildevandsrensningen i fuldt omfang. Endvidere vil der fortsat være miljøproblemer ved udledning fra overløbsbygværker til målsatte vandløb ligesom tab af næringsstoffer fra sommerhusområder til Ringkøbing Fjord vil fortsætte eller måske stige som følge af flere overnatninger i sommerhusene. 0-alternativet vil således ikke medføre ligeså store forbedringer for Natura 2000 områderne i Stadil Fjord, Ringkøbing Fjord og Skjern Å som i forslag til Spildevandsplan 2019-2027. Endvidere vil kravene til spildevandsrensning i Ringkøbing-Skjern Kommune som beskrevet i Vandområdeplan 2015-2021 ikke blive efterlevet i fuldt omfang.

5.2.1 Afværgeforanstaltninger

Der vurderes ikke at være behov for afværgeforanstaltninger i relation til miljøvurderingen af biologisk mangfoldighed på planniveau.

5.2.2 Overvågning

Overvågningen af vandmiljøet, Natura 2000 områder og bilag IV arter foretages af Miljøstyrelsen i henhold til det nationale overvågningsprogram. Der vurderes ikke at være behov for yderligere overvågning som følge af planforslaget.

5.2.3 Manglende oplysninger og viden

Vidensgrundlaget vurderes at være tilstrækkeligt til en miljøvurdering.

5.3. Sundhed

Betydningen af forslag til Spildevandsplan 2019-2027 for befolkningens sundhed vurderes herunder.

5.3.1 Metode

Spildevand er potentielt sundhedsskadelig for mennesker på grund af akut risiko for bakteriel smitte ved kontakt. Spildevandet kan give anledning til en forringelse af miljøtilstanden og badevandskvaliteten i søer og kystvande. Den overordnede vurdering af centraliseringen af spildevand, håndtering af overløb fra fælleskloakerede områder samt udledninger af spildevand fra spredt bebyggelse og sommerhuse vurderes kvalitativt, da det ikke er muligt at kvantificere indvirkningen på befolkningens sundhed.

5.3.2 Eksisterende forhold

Der er forskrifter for adgang og hygiejne på alle kommunens renseanlæg, og disse betragtes ikke i sig selv som en sundhedsrisiko. Selve rensningen er så god, at udledningen til recipient ikke giver anledning til hygiejniske problemer i nedstrøms recipienter. Den største indvirkning på befolkningens sundhed opstår ved udledning af mere eller mindre dårligt rensset spildevand fra ejendomme uden for kloakeret område og fælleskloakerede områder med periodisk overløb af opspædet spildevand. Det kan give anledning til forekomst af bakterier som e.coli og enterokokker i recipienterne. Begge bakterier findes i tarmen på varmblodede dyr og mennesker, hvorfor tilstedeværelsen af indikatororganismerne indikerer, at der er sket en fækal forurening. Sundhedsproblemet er størst, hvis udledningen sker til badevandsområder i søer og fjorde og kystvande. I Ringkøbing Fjord ved Bork Havn har der således været eksempler på ringe badevandskvalitet på grund af fækale bakterier fra spildevand.

En undersøgelse af nedsivningsanlæggene i sommerhusene på Klitten (Holmsland Klit) har vist, at der mange steder er problemer med en for høj grundvandsstand. Spildevandsbekendtgørelsen angiver, at bunden af et nedsivningsanlæg skal placeres mindst 1 meter og så vidt muligt 2,5 meter over højeste grundvandsstand, som typisk forekommer i det tidligere forår. Hvis afstanden til grundvandet ikke er tilstrækkelig, vil spildevandet blive afledt mere eller mindre urensset. Står grundvandet periodevis i terræn, vil der desuden være uhygiejniske forhold med e-coli bakterier på stedet, da det vil være opblandet med spildevand.

5.3.3 Planforslaget

Det vurderes, at centraliseringen af renseanlæg ikke vil have nogen væsentlig indvirkningen på befolkningens sundhed. At adskille regnvand og spildevand i fælleskloakerede områder, forny afløbssystemet, hvor der er utætte eller for små ledninger, samt etablere regnvandsbassiner, er hver især vigtige bidrag til at nedsætte risikoen for, at der udledes urensset spildevand til vandløb, søer og fjorde/kystvande i Ringkøbing-

Skjern Kommune. Kloakeringen af ca. 1.900 sommerhuse i Klitten og forbedret rensning/nedsivning på ejendomme idet åbne land vil mindske udledningen af spildevand til recipienterne og dermed forbedre vandkvaliteten og sundheden for befolkningen.

5.3.4 0-alternativet

Hvis Spildevandsplan 2019-2027 ikke vedtages vil der fortsat ske forbedringer af spildevandsrensningen og dermed for befolkningens sundhed, men i mindre omfang.

5.3.5 Afværgeforanstaltninger

Der vurderes ikke at være behov for afværgeforanstaltninger i relation til miljøvurderingen af sundhed.

5.3.6 Overvågning

Der foretages i dag kontrol af kvaliteten af det danske badevand på udvalgte badevandsstationer i f.eks. Ringkøbing Fjord og Vesterhavet. Denne overvågning fortsættes. Der vurderes ikke at være behov for yderligere overvågning i relation til miljøvurderingen af sundhed.

5.3.7 Manglende oplysninger og viden

Der vurderes ikke at være manglende oplysninger og viden i relation til miljøvurderingen af sundhed.

6. KUMULATIVE FORHOLD

Der er ikke i miljøvurderingen konstateret andre projekter og planer, der kan medføre kumulation med nærværende planforslag.

7. OVERVÅGNINGSPROGRAM

Det vurderes, at der ikke er behov for et særligt overvågningsprogram som følge af planforslaget.

8. KILDER

Ringkøbing Amtskommune, 1992. Stadil Fjord, 1991. Miljøtilstand
Miljøstyrelsen

Ringkøbing-Skjern Kommune, 2015. Miljømæssig vurdering af spildevandsafledningen på Klitten Udarbejdet den 28. september 2015